

תיקונים והערות
בחידושי המאירי עירובין ובהערות המהדיר

חלק ראשון

[עמ' ח' שורה 1]

"ואח"כ היו עולין מעט בשפועו של הר
בכבש כו'".

עי' במס' מדות פ"ב מ"ג שהיו שם
מעלות [=מדרגות].

[עמ' יא] בסוף העמוד

"ומתרחץ דלתות היכל לצניעותא בעלמא הוא
דעבידי ולא משום סתימה".

ובהערה 119 פי' דהדלתות לא נעשו לסתום
הפירצה "כדי דלהוי תורת פתח עליו" אלא
נעשו לצניעותא בעלמא.

מש"כ דלהוי תורת פתח עליו, מיותר ואינו
מובן דלמה צריך תורת פתח בהיכל.

[עמ' יב] הערה 126

"רבינו דייק ממאי דקאמר בלשון דילמא
דאין ברור ליה כו'".

אינו מובן היכן ראה כן בדברי רבינו (וע"ע
בבית הבחירה עמ' טו). (בספרי הכללים
הביאו מראשונים רבים דרגיל בתלמוד
"ודילמא" אף דקושטא דמילתא הכי הוי).

[עמ' יג] בריש העמוד

דלענין נוי דעלמא דמו בלחוד.

ב2 כת"י בעלמא.

[עמ' טז] שורה 2

"הוי מדידת בת חמש חומרא". צ"ל קולא (וכן
תוקן בגליון כת"י נ"י).

[עמ' יז] הערה 154

"ממה דבעי לאוקמי כותיה דר"ש". וכ"כ
הר"ן בב"ב לז, ב.

[עמ' כב] שורה 2

"דמסתמא כו"ע מקפדי בכל מה שאיפשר
לתקנו כו'". ובהערה 196 "כיון דכו"ע רוצים
לעשות בהידור ממילא חשיבי כמקפיד".

בדין אי חשיב מקפיד היכא דאי לאו הפסול
לא הי' המקפיד, עי' בקובץ הערות (הוספות
אות ד) ובמנחת שלמה ח"ב סי' עד.

[עמ' כג] שורה 3

"וכל מה שמחודו החיצון של מבוי ולפנים".
אולי צ"ל דכל מה שמחודו החיצון של קורה
ולפנים.

[שם] שורה 5

"אלא ביתר הטפח". נדצ"ל מטפח.

[שם] בד"ה ומהדר שורה 2

"ואי לא הוי אלא מארבעה". בכת"י נ"י תוקן בגליון: אלא פחות מארבעה.

[שם] בסוף הקטע

"ולכשיפחת יפחת". בבית הבחירה נוסף: וירגישו בו.

[עמ' כד] קטע ב שורה 3

"ואע"פ שהר"ם ז"ל יראה בתחלת העיון דאיהו פליג בהדי פירושא דילן שכתב, היה גבהו יתר מעשרים ובא למעטו בקורה שמניח למטה צריך שתה אותה קורה ל"מ רחבה טפח, לאו פלוגתא היא כלל לגמרי".

ובהערה 216 כתב: כוונתו דפסקו של הרמב"ם אינו תלוי כלל בפלוגתא דר"י ואב"י, אלא הוא הכשר אחר.

נראה דמש"כ המאירי לאו פלוגתא היא, אדלעיל קאי, על מש"כ "ואע"פ שיראה דאיהו פליג", קאמר המאירי ד"לאו פלוגתא היא" ש"לא בא לפסול הכשר עפר".

[עמ' כה] סוף קטע ראשון

"ואב"י אע"ג דבגובה סגי ליה בד' הכא לשוויה דופן בעי ארבע".

היה מן הראוי לפתוח תיבת בד' ל"בארבעה" היינו טפחים, להבדיל בין מש"כ אח"כ דמירי באמות.

[עמ' כו] שורה 2

"אבל פירצה של שלשה אינו מתיר שהרי מה שנשתייר כמאן דליתיה הוא והוי כאילו אין שם דופן תחת הקורה".

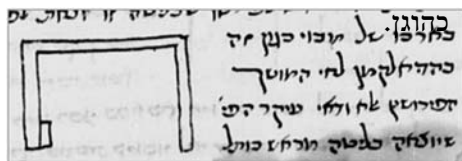
ודלא כרש"י שפי' דילמא שבקי פתחא רבה כו'. וכ"כ להדיא בבית הבחירה לקמן דף י' ע"ב "כך פי' גדולי הרבנים ומ"מ אנו לא פרשנוה משום דשביק וכו' אלא מפני שאין כאן קורה על המבוי".

ודלא כמש"כ המהדיר לקמן דף י' הערה 524 דרבינו פי' כרש"י.

[עמ' כז] קטע 3 שורה 4-5

"ויש שפירשו שבליטה זו יוצאת לפנים מהמבוי בארכו של מבוי כגון זה".

בציור שבנדפס אין רואים שהבליטה "לפנים מהמבוי בארכו של מבוי", אלא היא מרובעת כמו בציור הראשון. אבל בכת"י הציור

[עמ' לד]

קטע אחרון שורה 2

בצורת דלתות. נדצ"ל בתורת דלתות, וכמ"ש בבית הבחירה.

[עמ' סח] הערה 524

"רבינו פי' כרש"י".

רבינו כתב להדיא בבית הבחירה: כך פי' גדולי הרבנים ומ"מ אנו לא פרשנוה משום דשביק אלא מפני שאין כאן קורה על המבוי. וכ"כ לעיל ה, א.

[עמ' רח]

בהערה 240 כתב להוכיח מדברי הר"ש טב"ו פ"ד מ"ז דס"ל כרש"י דמן המוקף בעינן בכלי אחד.

במגדים חדשים פ' קרח עמ' תלט דחה דבריו מדברי הר"ש מעשר שני פ"ג מי"ג שכתב להדיא דלא בעינן מוקף בכלי אחד.

חלק שני

[עמ' א]

"וכן למה השם תתעינו מדרכיך וכו'".
ע"ע בדברי המאירי בחיבור התשובה מאמר א' פרק ו' ופרק ד'.

[עמ' מג] קטע שני שורה 8

"נ"ל כל שאין בו שתי השפתות יותר מנ' אמה כל רבוי המהלך נבלע כו'".

בהערות כתב דתיבת נ"ל מיותרת. ונדצ"ל מבליעו ר"ל כל שאין כו'. (כי הרי עדיין לא פי' לשון המשנה 'מבליעו')

ומש"כ כל שאין בו, צ"ל כל שאין בין, וכ"ה בכת"י (ובכת"י מ': כל שאין בו בין).

[עמ' פג] קטע ב שורה 4

"אבל כשאין עירוב וביטול ומועיל. צ"ל מועיל.

[עמ' פד] קטע ג שורה 4

"דנהי שכיחי דדיירי".

בכת"י נ תרי שכיחי דדיירי.

[עמ' פה] קטע א שורה 1

"אבל חד דלא דדייר".

צ"ל אבל חד דלא שכיח דדייר.

[עמ' צא] קטע ב שורה 2

"וא"כ יש לענין כמה שמציין".

נדצ"ל: וא"כ יש לעיין כמה שמצינו.

[שם] שורה 8

"להיות נושא רשות". נדצ"ל להיות נותן רשות.

[עמ' קכה] שורה 6

"ומוקי לה בתרויהו דהכי גרסת הספרי, וכגון שעירבו. פי'"

בהערה 302 כתב: "כן הגי' לפנינו. ומשמע דלפני רבינו לא היתה הגי' כן. ועי' עוד להלן".

אך באמת מש"כ רבינו דהכי גרסת הספרים אדלעיל קאי על מש"כ ומוקי לה כתרויהו (כצ"ל), כמבואר להלן בדברי רבינו דיש ספרים דל"ג וכו' עקיבא, ולא קאי על וכגון שעירבו (וצריך להיות נקודה לפני וכגון).

[עמ' קמא] קטע שני שורה 6

"של גוים בחצר", וכן בשורה 7 "שהוא עכשו בחצר". צ"ל כחצר.

[עמ' קמג] הערה 418

"משמע דאם פתוחים לקרפף". צ"ל לבקעה.

[שם] סוף קטע השלישי

"אע"פ שמשמש בו בקצת תשמישים".

לשון הגמ' אפי' כל היום כולו (הזכירו רבינו לעיל) אינו במשמע קצת תשמישים. אך לשון כל היום כולו צ"ע דא"כ האיך נהי' הפתח לבקעה עיקר פתחו. ובאמת הרמב"ם לא הביא תיבות כל היום כולו, וכן המאירי לא הביאו לא להלן עמ' קמד, ולא בבית הבחירה.

[עמ' קנב] קטע ג

"פי' אביי, ריפתא בסלא. ומהדר אביי וכו' פי' נקני".

צריך למחוק תיבות ומהדר אביי וכו'.

[עמ' קנו] קטע ב שורה 12

"כדי שלא רגיל".

צ"ל כדי שלא ירגיל.

[עמ' קסה] קטע ב שורה 2

קא בעו בגמ' שמעת מינה מבטלין וחוזרין ומבטלין.

לפנינו בגמ' ש"מ וברש"י שלפנינו שמע מינה. אך גי' המאירי שמעת מינה נכון מאוד עפ"י דברי ההליכות עולם סוף שער ב. וכ"ה על נכון שמעת מינה בדפוס פיזורו ובכת"י וטיקן.

[עמ' קצד] שורה 1

"ואלו היה הבית גדול כעיר אחת ידוע הוא שכל שאוכלים יחד כו'.

אולי צ"ל ואפילו היה הבית גדול כו'". ובכת"י הבית הגדול ב(?) עיר, וליתא לתיבת אחת. (ואפילו היה הבית הגדול בעיר)

[שם] קטע שני שורה 4

"אפי' היא דקה הואיל וחשיבה כגובה".

צ"ל הואיל וחשיבה בגובה.

[עמ' רכה] קטע שני שורה 4

"שחלון הוא כשיעור זה".

צ"ל שהוא.

[עמ' רכו] קטע שני שורה 4

"כדי שיוציאו או מבית לבית".

צריך למחוק תיבת או.

[עמ' רלג] הערה 14 שורה 7

"משום דשכיחא כלים שיכול לעשות על גביהן".

צ"ל שיכול לעלות על גביהן.

[עמ' רלד] המשך הערה 14 שורה 7

"ופריך ר"נ". צ"ל ופריק.

[שם] שורה 8

"וכשיטת ר"ח ורש"י". צ"ל וכשיטת רש"י.

[עמ' רלד]

מדברי המהדיר בעמ' זה משמע דנעלם ממנו
דהרגילות להחזיק כלים אם לאו תלוי אם
המקום מקורה אם לאו, דבמקום שאינו
מקורה אין דרך להחזיק כלים. עי' לדוגמא
ב"ב יא: בית חציו מקורה וברש"י ד"ה לא
מבעיא, שאין דרך לתת כלים בחצר שאינו
מקורה (כן גי' האו"ז ודלא כרש"ש).

[עמ' רמו] קטע שני שורה 3

"ואפי' בתבן מוקצה".

כ"ה בכי"נ אבל נדצ"ל וכגון בתבן מוקצה.

[עמ' רמח] קטע ראשון שורה 2

"אע"פ שכבדו וקובעו". צ"ל שכבדו קבעו.

[שם] בסוף קטע שלישי

"ונמצא שכל חצר וחצר יש לה פתח לכותל
שהוא כגג".

ודלא כפירש"י אלא כפי' הרשב"א ועוד.

[עמ' רנג] קטע שני שורה 4

"כשהיתד גבוה ד'". צ"ל גבוה ג'.

[עמ' רנח]

"ראיתי לצרף מה שהוזכר בפרק זה מענין
דיני הסולם כו' ואכלול כלל קצר יספיק

לעלות במעלות הסולם ובדיניו אשבעה
בהקיצ".

מש"כ אשבעה בקיץ כנראה כוונתו למש"כ
בבבא בתרא י, א שהוא המשל על השגת
אמתת הענין על תכלית מה שאפשר בו.

[עמ' רעב] שורה 2

"הוי מיעוט כעפר סתם". צ"ל בעפר סתם.

[עמ' רעג] קטע ב

"ומתוך כך מעיקרא מחיצה". בכתי"נ מעקרא.

[שם] הערה 237*

"למה הוצרך רש"י לזה להוציא מפשטות
לשון הברייתא".

גם אליבא דרש"י בית המלא תבן הי' פתוח
לשתי חצירות, ולא הוציא מפשטות ל'
הברייתא אלא הוסיף על ל' הברייתא.

[עמ' רעה] שורה 4

"מאי עשרה מרשות עשרה", (וכן לקמן עמ'
רעז שורה 12).

לפנינו מתורת עשרה, ואולי ט"ס.

[עמ' רעז] קטע ראשון שורה 6

"שמא מתוך תתמעט המחיצה".

כ"ה בכי"נ אבל נדצ"ל שמא מתוך כך כו'.

[שם] בסוף קטע ראשון

"והשאר הוא באיסור וחברו מותר".

נדצ"ל ונשאר הוא באיסור כו'.

חלק שלישי

[עמ' קכד] קטע ראשון שורה 7-8

"ועירבו כל אחת לעצמו אלא שנאסרו את של זה בזה".

תיבת אלא ט"ס.

[עמ' קלג] שורה 1

המחיצה ואיך בלא שום הרחקה.

נדצ"ל המחיצה ואילך בלא שום הרחקה.

[עמ' קלח] שורה 10

וחזר ואמר איבעית אימא וכו' כלומר לא באבדה להם דרך שמכל מקום אי אפשר שבזו חלקו חכמים.

מבואר דס"ל כשאר ראשונים דרוב איבעית אימא משום דהתירוף הראשון אינו כ"כ טוב, עי' מגדים חדשים ברכות (ו. מעמ' הספר) מה שאסף בזה, ובמר קשישא בערך ואבע"א, ובראב"ד (תשובות ופסקים סי' כב, עמ' עב).

[עמ' קנ] שורה 3

ומכניסם זוג זו. צ"ל זוג זוג.

[עמ' קנג] בסוף העמוד.

וכן בנו. שילדתו אמו בשבת.

ובהערה "בדף צז אוקמי לגמ' בשילדתו אמו "בשדה" ומפרש רבינו דהיה זה בשבת". פשוט דבמקום בשבת צ"ל בשדה.

[עמ' קנד] קטע שלישי

"פי' אפי' ביתר ממה שאין דרכו ללבוש בחול".

כ"ה בכי"נ אבל נדצ"ל ביתר ממה שדרכו ללבוש בחול.

[עמ' קנה] קטע שני שורה 3

"ואי קסבר שבת לאו זמן תפילין הוא ומשום הצלה שרו ליה רבנן כו' אפי' טובא נמי".

אפי' "טובא" כ"ה בכתי"י מינכן.

[שם] קטע שלישי שורה 3

"להניח כי שתי". צ"ל להניח בו שתי.

[שם] הערה 28*

"כאן חסר וצ"ל כו'". כבר תוקן כן בגוף דברי המאירי.

[עמ' קנו] שורה 1

מי שמעת ליה. היינו כגי' דפוס שאלוניקי (מובא בדק"ס). ולכאו' עדיפא מנוסח דידן, דהרי אין דנין על מה שאמר אלא על מה דאיכא למישמע מדבריו.

[שם] קטע שני שורה 1

אלא זוג זוג. צ"ל זוג זוג.

[עמ' קנז] קטע שני שורה 4

ואי אימא. צ"ל ואי בעית אימא.

[עמ' קנח] קטע שני שורה 3

משתמש במפורסמת. נדצ"ל במפורסמות.

[עמ' קפב]

דף צט. היה אוכל דבילה בידים מסואבות והכניס ידו לתוך פיו ליטול צרור וכו' ר"י אומר היפך בה טמא וכו'.

הערה 145 "והנה ברמב"ם משמע גדר אחר למה אין הרוק מכשיר וכו'".

הרמב"ם פירשו לענין טומאה ולא לענין הכשר, ומה שציין המהדיר לדברי הרמב"ם בפיי"ב לענין הכשר לא שייך הכא כלל. ומש"כ דשיטת הרמב"ם דלא חשיב משקה וכו', אינו מובן היכן מצא כן ברמב"ם.

(דעת רש"י דמים שבקרקע אינן מתטמאין ומטמאין אף לרצון עי' פסחים יז, הלכך לא מצי לפרש כהרמב"ם דמיירי לענין טומאה).

תיקונים מהר"ר עדיאל ברויאר נ"ו

(ראה עוד בקובץ חצי גבורים ח"ז עמ' תמו נספח ב)

1. ו' ע"א ד"ה ונשיב להשלים, ח"א עמ' לג - בהע' 290 * ציין המהדיר שצ"ל: "ונשוב". וכדבריו נמצא בכי"נ (א17).

2. סא ע"ב ד"ה הנכרי, ח"ב עמ' פז: "וכפי קבלתי".

בכי"נ (155ב): "וכפי קבלתו".

3. שם ד"ה הנה, עמ' פח: "וכבר כתבנו שהרב א"ז ר' משלם והסכים א"ז נכדו ר' שלמה וכ"ת תמהו עליו".

אין למשפט זה פשר. אבל בכי"נ (156ב): "וכבר כתבנו שהרב א"ז ר' משלם והחכם א"ז נכדו ר' שלמה (וכת) תמהו עליו". האותיות "וכת" מסומנות ע"י הסופר למחיקה, וכך מובנים הדברים כראוי.

4. סד ע"א סוד"ה דרך מיל, ח"ב עמ' קטו: "אבל ביינות שלנו שיראה ל ולומד אין להחמיר בהן כ"כ". ובהע' 227 כתב: "יש כאן חיסרון, ונראה דצ"ל: שיראה לעין שאינן חזקים, ראוי לומר דאין להחמיר כ"כ".

בכי"נ (163ב): "אבל ביינות שלנו שיראה לחכוך ולזמר אין להחמיר בהן כ"כ".

5. עה ע"א סוד"ה ואם היו, ח"ב עמ' ריז - "אן נראה לי להחמיר... נשלם בביאור משנה זו". ובהע' 750 כתב שצ"ל "כן" במקום "אן".

וכתיקונו נמצא בגוף כי"נ (200א), ושם: "...נשלם ביאור משנה זו".